

Datum **2016-02-17**
Författare **Therese Wieselqvist Ekman**

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Betydande kunskapsbrister i privatekonomi hos unga

En nu genomförd undersökning visar tydligt att unga upplever kunskapsbrister inför att de ska flytta hemifrån. Lån och försäkring är de områden som flest ungdomar upplever att de saknar kunskap om. Undersökningen baseras på telefonintervjuer med 1000 personer mellan 18 och 24 år och är en del i Finansinspektionens arbete med Finansiell folkbildning.

30 procent av dem som står inför att flytta hemifrån anser att de saknar tillräckliga kunskaper om ekonomi inför flytten. Lån och försäkringar är de områden som flest upplever en osäkerhet kring. Det är dock inte mer än hälften som känner sig helt säkra på något av de områden som mättes i undersökningen.

Hälften av de unga vuxna frågar sina föräldrar när de söker information om lån och försäkringar etc. Närmare 37 procent söker information på internet. 28 procent söker information genom att besöka aktuellt företag. Föräldrar och internet är de största källorna för information för unga vuxna idag.

Privatekonomi är ett ord som rymmer många delar. När unga vuxna tillfrågas om vad som är viktigt att veta när man flyttar hemifrån uppger de; hur man betalar räkningar, vad saker kostar, hur man sparar, att man behöver försäkringar, hur man gör en fungerande budget, hur det funkar med studielån. För att nämna några. Svaren kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet inom finansiell folkbildning.

Sverige i ett internationellt perspektiv

2015 genomfördes en global studie av Världsbanken i samarbete med Washington University finansiell förmåga som visar att Sverige ligger i topp, 71 procent har grundläggande finansiell förmåga¹. Det betyder att vi i en internationell jämförelse står oss bra. Men vi har ett väl utvecklat finansiellt system med låg kontanthantering och väl fungerande betalsystem som ställer höga krav på finansiell förmåga. Många finansiella produkter handlas via digitala kanaler och detta sammantaget ställer höga krav på kunskap hos konsumenter för att göra kunna göra medvetna val. Att så många som var tredje ung vuxen känner en osäkerhet runt privatekonomi är oroande då det

¹ http://gflec.org/wp-content/uploads/2015/11/Finlit_paper_16_F2_singles.pdf

handlar om kunskap som är nödvändig för att klara sin egen ekonomi idag. Då lån och försäkringar är delar som flest upplever att de känner osäkerhet runt sänder en signal om att kunskapen om dessa ämnen inte är tillräckligt lätt tillgänglig och att det kan vara relevant med en inventering av begreppet privatekonomi.

Liv och livsstil i kronor och ören

Kunskaper inom privatekonomi är en färskvara som behöver fyllas på i takt med att livet förändras. Den grundläggande kunskapen om pengar och pengars värde behöver byggas på för att en konsument ska kunna göra medvetna val i olika stadier i livet. Hyra eller köpa bostad, låna, spara, försäkra, börja arbeta, få barn, etc är exempel på val och livshändelser som har en påverkan på individens ekonomi och som kan ge oväntade effekter om de grundläggande kunskaperna i privatekonomi är låga.

Att svenska konsumenter, relativt sätt, har god finansiell förmåga är väldigt bra. Men den finansiella förmågan mäter enbart förmågan att ta till sig finansiell information och inte kunskaper i privatekonomi. Eller med andra ord, att förstå begreppet Risk betyder inte med automatik förståelse för aktie- eller fondmarknaden. Privatekonomisk kunskap behöver fyllas på. En viktig del i detta är oberoende information och det finns lätt tillgängligt på internet. Både Hallåkonsument.se och Konsumenternas.se har information om finansiella produkter och det finns en möjlighet för konsumenter att ringa och ställa frågor till Hallå konsument och Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå. En grundläggande finansiell förmåga är dock fundamental för att kunna förstå informationen.

Ekonomiska val kan få stora konsekvenser. Kunskapssatsningar via information och privatekonomisk utbildning för utvalda målgrupper är ett medel som FI använder för att motverka de problem som föreligger och för att stärka konsumenternas ställning.

2016 är Finansinspektionen den sammanhållande organisationen för de privatekonomiska insatser som görs för barn och unga under den internationella veckan Money Week. Temat för året är; Take part. Save smart!

Undersökningen visar att sparande är ett av de områden som unga vuxna anser är viktigt att ha kunskaper i, innan man flyttar hemifrån.